

Raadsvergadering van 22-6-2017.

Onderwerp: Plan van aanpak transformatie jeugdhulp 2017 en verder.

Samenvatting:

Door diverse partijen in de regio Noordoost Brabant (BJG's, zorgaanbieders, inkooporganisatie) is het plan van aanpak transformatie jeugdhulp 2017 en verder opgesteld. Hiermee beogen we het bewerkstelligen van "transitie naar transformatie". Met als doel het doorontwikkelen van het zorglandschap waarin het perspectief van ouders en jeugdigen leidend is, jeugdigen passende hulp ontvangen en waarbij thuis wonen het uitgangspunt is. Er zijn vier regionale majeure transformatieopgaven opgenomen in het plan. Deze transformatieopgaven zijn: wonen doe je thuis, regionale zorg waar dat kan, complexe casuïstiek en toegang op sterkte. Voor de transformatieopgave 'toegang op sterkte' dienen gemeenten een lokaal plan op te stellen. Voor Sint-Michielsgestel is dit reeds opgenomen in de notitie Kwaliteitskader Jeugd 2017-2018. Gemeenten worden gevraagd om in 2017 en 2018 te investeren om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap op te lossen en om de transformatieslag "opbouw, ombouw en afbouw" regionaal mogelijk te maken.

Inleiding:

In juli 2016 is het Inkoopbesluit Specialistische Jeugdhulp 2017-2020 regio Noordoost-Brabant vastgesteld. In het najaar van 2016 constateerden gemeenten en jeugdhulpaanbieders, dat het "wringt" als het gaat om het arrangeren van de jeugdhulp en dat er dringend maatregelen nodig waren om tot betere zorgarrangering te komen en de uitgaven beter te beheersen. Daarbij is ook onderkend dat gemeenten en jeugdhulpaanbieders in de regio vaart moeten maken met de transformatie en aan de slag moeten met een aantal urgente transformatieopgaven. Het gaat daarin om "opbouw, ombouw en afbouw". De te nemen maatregelen zijn in eerste instantie opbouw en ombouw maatregelen, die gevolgd worden door afbouw van jeugdvoorzieningen. Een voorbeeld is de "verkeerde bedproblematiek". Daar kan pas een einde aan gemaakt worden als het betere alternatief voorhanden is. In de raadsinformatiebrief van januari hebben wij u geïnformeerd over de knelpunten in de regio Noordoost Brabant voor de inkoop van specialistische jeugdhulp.

Jeugdhulpaanbieders en gemeenten hebben de afgelopen maanden in nauwe samenwerking hard gewerkt om de door de bestuurders geïdentificeerde transformatie-opgaven uit te werken tot concrete plannen. Ook is er een beter beeld ontstaan van de huidige knelpunten in de contractering en wat nodig is om de ramingen beter aan te sluiten op de cijfers van het feitelijke gebruik van jeugdhulp vanuit alle disciplines van de afgelopen jaren.

Op 14 en 21 maart jl. hebben er twee regionale bijeenkomsten plaatsgevonden voor raadsleden- en leden van adviesraden Sociaal Domein voor de regio Noordoost Brabant (NOB). Hier zijn de huidige knelpunten in beeld gebracht en een toelichting gegeven op extra budgetten voor het inzetten van de transformatieomslag "opbouw, ombouw en afbouw".

Bijgaand plan van aanpak (bijlage 1) bevat maatregelen om enerzijds het zorgveld in overeenstemming te brengen met de daadwerkelijke realiteit en anderzijds maatregelen om het zorgveld in de volle breedte te transformeren.

Bestuurders in onze regio Noordoost Brabant, hebben op 10 april jl. met elkaar vastgesteld dat dit de maatregelen zijn die we in gang moeten zetten om op korte en langere termijn jeugdigen de juiste hulp te kunnen bieden. Het gaat om regionale en lokale maatregelen en een succesvolle transformatieslag is van beide afhankelijk.

De 16 gemeenten in de regio Noordoost Brabant besluiten in juni/juli 2017 over:

- Het aanpassen van de budgettaire kaders voor de inkoop 2017 en 2018 om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap jeugdhulp te kunnen oplossen;
- Het beschikbaar stellen van extra budgetten om de transformatieslag "opbouw, ombouw en afbouw" regionaal en lokaal mogelijk te maken;
- Het oppakken van lokale en (sub) regionale uitvoering van deze transformatie opgaven.

Qua opbouw begint het plan van aanpak met een korte terugblik op eerder genomen besluiten en schetst het de context, zowel inhoudelijk als financieel. De kern van het plan bestaat uit drie onderdelen:

- Blok 1. Autonome ontwikkelingen en oplossingen knelpunten zorglandschap. Dit blok bevat maatregelen om de contractering in overeenstemming te brengen met de huidige realiteit. Het gaat om onderdelen waarover de regio eerder al besloten heeft of waar gemeenten als regio geen invloed op hebben maar die

wel financiële gevolgen hebben (autonome ontwikkelingen). Daarnaast gaat dit blok om uitgaven die gemeenten nu in de regio al doen om te zorgen dat de hulp die nodig is ook beschikbaar is, maar die gemeenten tot nu toe niet hadden geraamd bij de regionale contractering specialistische jeugdhulp.

- **Blok 2. Vier regionale majeure transformatieopgaven.** De vier majeure regionale transformatie opgaven sluiten aan bij de ambities zoals die al geformuleerd zijn in het Functioneel Ontwerp transitie jeugdzorg in 2014. De vier opgaven zijn: wonen doe je thuis, regionale zorg waar dat kan, complexe casuïstiek en toegang op sterkte. Deze maatregelen zijn nodig om de transformatieslag te maken. De vier regionale transformatieopgaven dragen bij aan een evenwichtig zorglandschap met als doel de best passende jeugdhulp voor alle jeugdigen in de regio Noordoost Brabant. De benodigde investeringen voor het realiseren van op- en ombouw en rendering hiervan in afbouw zijn omschreven.

- **Blok 3. Overige ontwikkelingen.** Het gaat hier om een samenwerkingsverband kleine aanbieders, ontwikkelingen met betrekking tot Veilig Thuis en onderzoek financieringssysteem. Naast de vier regionale opgaven zijn er deze ontwikkelingen die nadere aandacht en investeringen vragen.

Lokaal plan – Kwaliteitskader Jeugd

Naast de transformatie in de regio is afgesproken dat er een lokaal plan wordt opgesteld met aandacht voor preventie, versterking voorliggend veld/basishulp en verbetering toegang. Begin dit jaar is de notitie Kwaliteitskader Jeugd 2017-2018 voor de gemeenten Boxtel, Haaren en Sint-Michielsgestel vastgesteld. Hiermee hebben wij al een lokaal plan om de toegang (het BJG) op sterkte te brengen. Deze notitie Kwaliteitskader Jeugd is breder ingestoken dan alleen het versterken van de toegang. Voor meer informatie verwijzen wij u naar raadsinformatiebrief Kwaliteitskader Jeugd (bijlage 5).

Wat willen wij bereiken?

Doorontwikkelen van het zorglandschap waarin het perspectief van ouders en jeugdigen leidend is, jeugdigen passende hulp ontvangen en waarbij thuis wonen het uitgangspunt is.

In het beleidsprogramma staat onder andere dat we inzetten op het bewerkstelligen van “transitie naar transformatie”. Daarnaast is in de begroting 2017 opgenomen dat we inzetten op het versterken van de toegang en specialisme /zorg dichterbij huis organiseren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

- *Gezamenlijke ambities moeten leiden tot aanpassing van het zorglandschap jeugdhulp*

De ambities zoals in het plan van aanpak zijn opgenomen, zijn niet nieuw en al geformuleerd bij de start van de decentralisatie. Gemeenten en aanbieders hebben samen erkend dat de benodigde transformatie de eerste jaren nog onvoldoende tot stand gekomen is. Door het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak wordt verwacht dat er daadwerkelijk iets gaat veranderen. Het plan van aanpak gaat uit van opbouw, ombouw en afbouw maatregelen die nodig zijn om het zorglandschap van de jeugdhulp te transformeren zodat de juiste hulp kan worden geboden terwijl de uitgaven beheersbaar blijven. De thema's zijn: Wonen doe je thuis, Regionale zorg waar het kan, Complexe casuïstiek, Toegang op sterkte.

- *Knelpunten met betrekking tot inkoop jeugdhulp dienen opgelost te worden*

Bij de vaststelling van het inkoopbesluit 2017 – 2020 is op basis van de destijds beschikbare informatie (realisatie t/m mei 2016) een flinke stap gezet naar meer onderbouwde lumpsum budgetten en een betere dekking van vraag en aanbod. Zoals eerder aangegeven, constateren gemeenten dat door verdere ontwikkelingen in 2016 op dit moment (maart 2017) vraag en aanbod toch dermate uit de pas gaan lopen dat tussentijds bijstellen gewenst is. Deze bijstellingen zijn noodzakelijk om in 2017 en 2018 de gespecialiseerde jeugdhulp voor de jeugdigen van onze gemeenten te kunnen garanderen. Uiteraard kunnen deze maatregelen niet los gezien worden van de urgente regionale transformatie opgaven; daar vindt de structurele aanpak van de knelpunten plaats.

Er zijn autonome ontwikkelingen zoals de hogere realisatie op het Landelijke Transitie Arrangement (LTA), aanwending extra Rijksmiddelen Wet Langdurige Zorg (WLZ) voor het contracteren van extra volume voor deze doelgroep en een reservering voor jeugdigen waar overgangsrecht van toepassing is. Daarnaast zijn maatregelen nodig om te zorgen dat de specialistische jeugdhulp die nodig is, ook beschikbaar is. Hiermee lossen we de huidige knelpunten in het zorglandschap op, hetgeen onder meer zal leiden tot vermindering van wachttijden. Een andere maatregel, is het onderbrengen van de lokale inkoop van jeugdhulp in natura, ofwel bypasses door gemeenten, bij de regionale contractering specialistische jeugdhulp waardoor deze beter kan aansluiten bij de lokale vraag naar zorg. Dit vraagt een ophoging van het regionale budget waarvoor, aansluitend op de lokale behoefte, bestaande aanbieders, aanbieders met raamovereenkomsten en waar nodig nieuwe aanbieders gecontracteerd worden.

- Opbouw, ombouw en afbouw moet tegelijkertijd plaatsvinden.

Om een nieuw zorglandschap te realiseren, is het nodig dat aanbieders en gemeenten werken aan de opbouw van dit landschap terwijl de huidige winkel open blijft. Dit vraagt om een financiële impuls om opbouw en ombouw te realiseren, voordat afbouw kan plaatsvinden. Een voorbeeld is de “verkeerde bed-problematiek”. Daar kan pas een einde aan gemaakt worden als er een beter alternatief voorhanden is.

- Samenwerkingsverband kleine aanbieders moet gestimuleerd worden

Om een strategisch partnerschap aan te gaan met kleine aanbieders is een samenwerkingsverband gevormd van ongeveer 35 vrijgevestigde jeugdhulpaanbieders. Zij stemmen inhoudelijk met elkaar af en zullen voor andere instellingen en gemeenten als samenwerkingsverband optreden in overleggen. Om dit samenwerkingsverband in staat te stellen om op te starten en door te ontwikkelen is regionaal voorgesteld om hen 3 jaar lang met maximaal € 25.000,- te ondersteunen.

- Extra investering in Veilig Thuis is nodig om wachtlijsten en vertragingen op te lossen.

Veilig Thuis was voorheen ondergebracht bij Bureau Jeugdzorg, de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming. Sinds 1 januari 2017 is Veilig Thuis zelfstandig. Veilig Thuis heeft aanloopp problemen gehad door deze ontvlechting en door noodzakelijke uitbreidingen in de omvang van het team. Hierdoor zijn wachtlijsten en vertragingen ontstaan. Daarnaast is een stijging zichtbaar in het aantal en de ernst van de meldingen die bij Veilig Thuis binnenkomen.

- Functie Kindertelefoon, vertrouwenswerk AKJ en Sensoor regionaal in stand houden in 2018

Per 1 januari 2018 koopt de VNG de functies van de Kindertelefoon, Vertrouwenswerk AKJ en Sensoor niet meer landelijk in en gemeenten moeten nu zelf bepalen of ze dit willen inkopen. Dit is budgetneutraal want eerdere uitnames uit het gemeentefonds worden ongedaan gemaakt. Elke gemeente is verplicht om in een of andere vorm deze functies aan de inwoners ter beschikking te stellen. Gemeenten in de regio Noordoost-Brabant hebben aangegeven deze functie in 2018 gezamenlijk voort te willen zetten om te voorkomen dat er een gat valt in het voorzieningenaanbod.

- Lokale toegang moet op sterkte zijn.

Transformatie van het zorglandschap jeugdhulp vraagt op (lokaal) gemeentelijk niveau om versterking van preventie, basishulp en toegang. Ieder BJJ moet beschikken over de juiste mix van expertise, om de meest voorkomende vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien zo snel en zo licht mogelijk te kunnen oppakken. Versterking van de toegang is een lokale aangelegenheid. Hiervoor is de notitie Kwaliteitskader Jeugd vastgesteld. Het specialisme is aanwezig in het BJJ Sint-Michielsgestel, maar er dient nog gekeken te worden naar de formatie.

Kanttekening / risico's zijn:

- De plannen zijn op een aantal onderdelen onvoldoende concreet.

Het doel van de plannen is te komen tot een getransformeerd zorglandschap. Daarvoor is een degelijke analyse nodig van het zorglandschap in onze regio. Niet alle plannen zijn op dit moment al zo ver uitgewerkt. Mede daarom zijn eventuele consequenties van de veranderingen binnen de regionale inkoop voor individuele gemeenten nog niet inzichtelijk te maken. Zoals bijvoorbeeld landelijke inkoop via regionale inkoop laten plaatsvinden of uitbreiding van inkoop jeugdhulp bij jeugdinstanties in gemeenten binnen de regio Noordoost Brabant. Eventuele knelpunten die zich als vervolg hierop voordoen bij individuele gemeenten worden inzichtelijk gemaakt en binnen de regio wordt er naar een gezamenlijke oplossing gezocht. Het transformatieplan wordt komende tijd vertaald naar implementatieplannen.

- Er kan sprake zijn van belangen tegenstellingen van gemeenten en zorgaanbieders.

In de praktijk merken we regelmatig dat zorgaanbieders willen groeien. Ofschoon begrijpelijk past dit niet in de visie van gemeenten. Er dient een verschuiving plaats te vinden.

- Niet alle ontwikkelingen zijn vooraf goed in te schatten of zijn beïnvloedbaar.

Niet alle ontwikkelingen kunnen vooraf goed ingeschat worden. Zo blijkt op dit moment landelijk een toename te zijn van meldingen bij Veilig Thuis. Ook het toenemende aantal (v)echtscheidingen heeft invloed op het beroep op jeugdzorg. De meeste doorverwijzingen voor de LTA trajecten (die door VNG worden ingekocht) komen van huisartsen en kinderartsen. In de Jeugdwet is geregeld dat deze mogen doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp. Ofschoon onze inspanningen erop gericht zijn om zoveel mogelijk doorverwijzingen via het BJJ te laten verlopen is de invloed van gemeente maar beperkt. Hierdoor is het lastig om op voorhand uit te gaan van harde cijfers als het gaat om inderdieneffecten.

- *Er liggen nu nog geen harde resultaatafspraken met jeugdhulpaanbieders.*

Komende tijd moet gewerkt worden aan de uitwerking van de plannen. Hiervoor is een regionale besturingsstructuur implementatie urgente transformatie opgaven opgesteld. De implementatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en jeugdhulpaanbieders. De implementatie vraagt om een projectmatige aanpak. Voor elke transformatie opgave moeten er harde resultaatafspraken met jeugdhulpaanbieders gemaakt worden.

- *Als de lokale toegang niet op orde is, kan dat zijn weerslag hebben op regionale afspraken.*

Expertise vanuit de specialistische jeugdhulp moet naar voren worden georganiseerd en afstemming met andere verwijzers (huis)artsen, GI's en Veilig Thuis is noodzakelijk. Met betrekking tot de lokale capaciteit voor het Sociaal Domein vindt er medio mei een integrale analyse plaats door de Teammanagers van het Sociaal Venster. Op basis van deze integrale analyse volgt er plan van aanpak welke formatie waarvoor nodig is.

Wat gaat het kosten?

Totaalplaatje

Opbouw en ombouw	2017	2018
opgave 1: wonen doe je thuis	4.605.150	4.714.400
opgave 2: regionale zorg	1.562.500	787.500
opgave 3: complexe casuïstiek	-	-
opgave 4: toegang (schakelpunten)	100.000	-
Totaal transformatieopgaven	6.267.650	5.501.900
Autonome ontwikkelingen en reparaties inkoopbesluit 2017 - 2020	4.939.237	3.426.362
Overige ontwikkelingen Veilig Thuis en kleine aanbieders	718.590	718.590
Totaal	11.925.477	9.646.852

Door nu te investeren zien we op de middellange termijn een inverteffect. Naar verwachting zal dit inverteffect zich vanaf 2020 gaan stabiliseren zodat we wellicht in 2021 investeringen in de transformatie opgaven hebben terugverdiend.

Om flexibiliteit te creëren in het implementatietraject wordt een regionaal fonds ingericht waar de benodigde transformatie middelen aan toegevoegd worden. uitbetalingen hieruit worden pas gedaan op basis van concrete plannen.

Voor de extra inleg van de gemeente Sint-Michielsgestel betekent dit:

	2017	2018
Blok 1. Autonome ontwikkelingen en reparaties inkoopbesluit	€ 200.985	€ 139.424
Blok 2. Opbouw, afbouw en ombouw	€ 255.040	€ 223.880
Blok 3. Overige ontwikkelingen Veilig Thuis en kleine aanbieders	€ 29.240	€ 29.240
Totaal	€ 485.265	€ 392.544

Financiële dekking vindt plaats uit door onttrekking van de benodigde middelen uit de reserve Jeugd en Wmo (na vaststelling van Kadernota 2017: de reserve Sociaal domein).

Functie van Kindertelefoon, vertrouwenswerk AKJ en Sensor.

Voor dit onderdeel wordt voorgesteld om de toevoeging - in een van de komende circulaire gemeentefonds- aan de algemene uitkering uit het gemeentefonds (van het huidige budget dat hiervoor tot en met 2017 is ondergebracht bij de VNG) vanaf het jaar 2018 als taakmutatie toe te voegen aan het structurele budget voor jeugdzorg. Afhankelijk van de keuze welke diensten via regionale inkoop worden afgenomen bedragen de kosten hiervoor maximaal ca. € 0,92 per inwoner per jaar (totaal ca. € 27.000,- per jaar structureel).

Communicatie / uitvoering

Er ligt inmiddels een regionale besturingsstructuur voor de implementatie van de transformatie opgaven. Zowel gemeenten als jeugdhulpaanbieders als vertegenwoordigers van de BJG's worden hierin betrokken. De komende tijd worden de transformatie afspraken verder uitgewerkt. Verwacht wordt dat er in het najaar 2017 voor alle onderdelen concrete resultaatafspraken liggen.

Verder loopt er op dit moment een onderzoek naar de inkoopssystematiek met de opdracht hoe we de contracterings- en financieringssysteem efficiënter kunnen inzetten. De regio gemeenten constateren bij de afrekening van de gerealiseerde zorg over 2016 dat er mogelijk ook belemmerende factoren zijn binnen de huidige financieringssysteem en de solidariteitsafspraken die gemeenten onderling hebben vastgesteld. Medio april jl. is besloten een verbreding van de lopende onderzoeksopdracht uit te zetten naar deze belemmeringen, zodat ook de verbetermogelijkheden voor de verrekening tussen gemeenten onderling voorzien worden van onderbouwing en advies. Resultaten van dit onderzoek worden in het derde kwartaal verwacht.

Voorstel college:

Interactiviteit	:	Er zijn werkgroepen samengesteld die het plan van aanpak hebben opgesteld.
Procedure	:	Voor aanpassing van inkoop jeugdhulp heeft de centrumgemeente mandaat om deze te wijzigen.
BTW-compensatiefonds	:	Niet compensabel.
Kostendekking	:	Voorgesteld wordt om de kosten van dit voorstel ten laste te brengen van de reserves van het Sociaal Domein.
Toets aanbestedingsnota	:	De bestuurlijke aanbesteding voor de regio NOB heeft plaatsgevonden in 2014 door de centrumgemeente en er is sprake van continuïteit / doorlopend proces hiervan.
Advies OR	:	Niet van toepassing.
Geheimhouding gewenst	:	ja: tot 23 mei. Dan volgt er in de regio een persbericht.
Voorstel	:	1. Kennis te nemen van het plan van aanpak transformatie jeugdhulp.2. Vaststelling van de 8^e begrotingswijziging om daarmee extra budgetten beschikbaar te stellen in 2017 (€ 485.265) en 2018 (€ 392.544) om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap op te lossen en om de transformatieslag "opbouw, ombouw en afbouw" regionaal mogelijk te maken, en deze extra uitgaven te dekken uit de reserves van het Sociaal Domein3. Kennis te nemen van de uitkomsten van het inspectiebezoek aan Veilig Thuis Noordoost Brabant.

Sint-Michielsgestel,
Burgemeester en wethouders van Sint-Michielsgestel,

de secretaris,

de burgemeester,

Drs. D. van Deurzen

mr. J.C.M. Pommer

Bijlagen:

1. Concept-raadsbesluit.
2. Plan van aanpak transformatie jeugdhulp
3. Raadsinformatiebrief Kwaliteitskader Jeugd.
4. Raadsinformatiebrief inspectiebezoek Veilig Thuis NOB

Ter inzage:

1. 8^e begrotingswijziging van de begroting 2017.

Alleen ter inzage voor raadsleden:

Ambtelijke coördinatie:

Afdeling: SO-Sociale Beleidsontwikkeling
Behandeld door: M. v. Hoften

De raad van de gemeente Sint-Michielsgestel;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van ;
gelet op ;

B E S L U I T :

1. Kennisnemen van het plan van aanpak transformatie jeugdhulp.
2. Vaststelling van de 8e begrotingswijziging om daarmee extra budgetten beschikbaar te stellen in 2017 (€ 485.265) en 2018 (€ 392.544) om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap op te lossen en om de transformatieslag “opbouw, ombouw en afbouw” regionaal mogelijk te maken, en deze extra uitgaven te dekken uit de reserves van het Sociaal Domein
3. Kennis te nemen van de uitkomsten van het inspectiebezoek aan Veilig Thuis Noordoost Brabant.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Sint-Michielsgestel in zijn openbare vergadering van .
De raad voornoemd.

de griffier,

de voorzitter,

N.A. Hoogerbrug-van de Ven

mr. J.C.M. Pommer